

บรรณานุกรม

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498

พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

พระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564

พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562

พระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2563

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ว่าด้วยการเปิดเผย ความเป็นเจ้าของ และการโอนผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2565

กฎหมายต่างประเทศ

Constitution of France

Constitution of the United States

The Basic Law of the Federal Republic of Germany

หนังสือ

กมลชัย รัตนสกาวงศ์. (2543). *กฎหมายปกครอง* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

- กองพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562). **คำอธิบายสาระสำคัญของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2555). **หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- คณะอนุกรรมการวิชาการว่าด้วยหลักนิติธรรมแห่งชาติ. (2557). **หลักนิติธรรม (the Rule of Law) ความหมาย สาระสำคัญ และผลของการฝ่าฝืนหลักนิติธรรม**. กรุงเทพฯ: พี เอส พีрінตัง แอนด์ ดีไซน์.
- จรัญ โฆษณานันท์. (2547). **นิติปรัชญา (Legal Philosophy)** (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิต เศรษฐบุตร แก้ไขเพิ่มเติมโดย คาราวร ธีระวัฒน์. (2556). **หลักกฎหมายแห่งลักษณะนิติกรรมและสัญญา** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จรรยา สุภาพ และคณะ. (2522). **การเมืองการปกครองยุโรป: อังกฤษ ฝรั่งเศส เบนลักซ์**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2552). **กฎหมายรัฐธรรมนูญ : แนวคิดและประสบการณ์ของต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- _____. (2540) **คู่มือการร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- _____. (2564). **คำอธิบายกฎหมายปกครอง** (พิมพ์ครั้งที่ 30). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- _____. (2538). **พัฒนาการของกฎหมายมหาชนในต่างประเทศและในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. (2554). **รัฐศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). **ระบบการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด: ทำอย่างไรให้เป็นจริง**. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- ทัชชมัย ฤกษ์สุต. (2551). **“ศักดิ์ของกฎหมาย” ในความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมาย** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชานินทร์ กรัยวิเชียร. (2552). **หลักนิติธรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- ชานินทร์ กรัยวิเชียร และอภิชน จันทระเสน. (2547). **คำแนะนำนักศึกษากฎหมาย** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- _____ (2547). *การจัดทำกฎหมายลำดับรองของฝ่ายปกครอง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2560). *หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2552). *หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2538). *กฎหมายมหาชน เล่ม 3 ที่มาและนิติวิธี*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร กาญจนกุล. (2523). *คำบรรยายกฎหมายปกครอง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีดี เกษมทรัพย์. (2526). *กฎหมายแพ่ง: หลักทั่วไป*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีดี พนมยงค์. (2553). *ประชุมกฎหมายมหาชนและเอกชนของปรีดี พนมยงค์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มานิตย์ จุมปา. (2562). *คู่มือศึกษาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ (ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560)*. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2554). *กฎหมายปกครอง ภาคทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: นิติราษฎร์.
- วรวิทย์ กนิษฐะเสน. (2521). *กฎหมายมหาชนเบื้องต้น ภาคทฤษฎีพื้นฐานทางกฎหมายรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- วิษณุ เครืองาม. (2530). *กฎหมายรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ: แสงสุทธิการพิมพ์.
- สมยศ เชื้อไทย. (2550). *คำอธิบายกฎหมายแพ่ง: หลักทั่วไป*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สุริยา ปานแป้น และอนุวัฒน์ บุญนันท์. (2565). *คู่มือสอบกฎหมายปกครอง* (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2564). *คู่มือการร่างกระทู้ถามและยุติ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2551). *คู่มือแบบการร่างกฎหมาย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์กรภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

_____. (2559). **คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี: การทบทวน ยกเลิก ปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่ล้าสมัย หรือ หมดความจำเป็น (Deregulation)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

หยุดแสงอุทัย. (2545). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ประกายพริก.

_____. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป** (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อัครเมศวร์ ทองนวล. (2544). **สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540) : หมวดองค์การทางการเมือง เรื่อง 10 คณะรัฐมนตรี**. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของคุรุสภา.

อิสระ นิติทัศน์ ทรัพย์ประภาศน์. (2527). **กฎหมายปกครองเปรียบเทียบ** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: คุณพิมพ์อักษร.

อุกฤษ มงคลนาวิน และคณะ. (2540). **ปัญหากฎหมายสำหรับประชาชนเกี่ยวกับการร้องทุกข์**. กรุงเทพฯ: เอสแอนด์ พี พรินท์.

วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์

กมลพรรณ พึ่งด้วง. (2560). **การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กาญจนา ภู่ประดับกฤต. (2556). **การตรวจสอบความคุ้มค่าก่อนการออกกฎหมายในระบบกฎหมายไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จุมพล รัตชนภาส. (2562). **อำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามหลักนิติธรรมและนิติรัฐ**. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นรินทร์ อธิสาร. (2546). **การควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของกฎโดยศาลปกครองและผลในทางกฎหมายของกฎที่ถูกศาลปกครองเพิกถอน**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประเสริฐ สุขสบาย. (2549). **การออกกฎหมายของฝ่ายบริหาร**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- ปรีชา สุขะ. (2557). **ปัญหาการควบคุมและตรวจสอบการออกกฎของหน่วยงานทางปกครอง : ศึกษากรณี การพิกถอนกฎตามกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง.** สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พรชัย สิริกุลพัฒนสาร. (2554). **ปัญหาเกี่ยวกับการออกกฎหมายลำดับรองในทางภาษี.** วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภาณุวัฒน์ ผ่องใส. (2562). **สถานะทางกฎหมายและการควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของกฎเกณฑ์ที่ออกโดยฝ่ายตุลาการซึ่งมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป.** วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รดาพรรณ เกื้อกุลเกียรติ. (2553). **การตรากฎหมายลำดับรองในประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รุ่งทิwa วิสม. (2562). **ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติและระยะเวลาในการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด.** สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุรีเชนทร์ ศรีสังข์. (2559). **ปัญหาทางกฎหมายของหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติราชการ.** วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- หทัยรัตน์ เนาว์พิริยวัฒน์. (2552). **การมอบอำนาจให้ฝ่ายบริหารตรากฎหมายลำดับรอง.** วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุรักษ์ สุภลักขณ์. (2560). **ปัญหาการฟ้องคดีเกี่ยวกับ “กฎ” ต่อศาลปกครอง.** วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อภิชัย กุ่มเมือง. (2561). **การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย.** วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รายงานการวิจัย

- สิทธิกร ศักดิ์แสง และอภิรดี กิตติสิท โธ. (2563). **ปัญหาสถานะและลำดับชั้นทางกฎหมายภายใต้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 : กรณีศึกษาพระราชกฤษฎีกา.** รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- สุรพล ศรีวิทยา. (2563). **บทบาทของรัฐสภาในการพัฒนาหลักการประเมินผลกระทบของกฎหมายเพื่อปฏิรูปกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักการมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่ง**

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สรธร ธน โขติโกภิม. (2560). **แนวทางการปฏิรูประบบศาลปกครองของประเทศไทย.** รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

วารสาร บทความ

กมลชัย รัตนสากวงศ์. (2538). กฎหมายลำดับรองของประเทศไทย. **วารสารกฎหมายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**, 16(1).

กองบรรณาธิการ สำนักงานกฎหมาย. (2560). การทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศ. **จูนิตี**, 14(6).

จรัสศักดิ์ รอดจันทร์. (2551). ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมายภาษีลำดับรอง. **สรรพากรสาส์น**, 55(1).

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์. (2541). “หลักนิติธรรม”. **รวมบทความทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ 90 ปี ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดิเรก ควรสมาคม. (2558). นิติศาสตร์ไทย : บทวิเคราะห์จากรากฐานในคัมภีร์มานวธรรมศาสตร์และคัมภีร์พระธรรมศาสตร์. **วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ**, 25(2).

ปกรณ์ นิลประพันธ์. (2558). การทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย. **รัฐสภาสาร**, 63(12).

_____. (2556). ต้นทุนของประชาชนและผู้ประกอบการในการปฏิบัติตามกฎหมาย. **กฤษฎีกาสาร** 8(5).

_____. (2558). ปฏิรูปกฎหมายลำดับรอง: การปฏิรูปที่จับต้องได้จริง. **กฤษฎีกาสาร**, 10(2).

ปิยนุตร แสงกนกกุล. (2559). นิติศาสตร์เพื่อราษฎร. **มติชนสุดสัปดาห์**, ฉบับวันที่ 16-22 กันยายน 2559.

พันวิชน โรจนตันติ. (2547). ประโยชน์สาธารณะกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพ. **วารสารผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา**, 2(2).

พนัส ทัศนียานนท์. (2523). ปรัชญากฎหมายธรรมชาติ. **วารสารอัยการ**, 3(27).

เพลินตา ตันรังสรรค์. (2563). การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562. **จูนิตี**, 17(5).

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2556). การปฏิรูปองค์กรตุลาการ : ความท้าทายในบริบทการเมืองไทย. **จูนิตี**, 10(2).

_____. (2538). ข้อพิจารณาเปรียบเทียบองค์กรวินิจฉัยคดีปกครองของสาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี. **วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, 25(4).

- _____. (2555). หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม. *จตุรนิติ*, 9(1).
- วรพจน์ วิสชุดพิชญ์. (2545). การกระทำทางปกครอง. *อาจารย์บุชา รวบรวมบทความทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ 72 ปี ศาสตราจารย์ ดร. อมร จันทรมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: สมาคมกฎหมายมหาชนแห่งประเทศไทย.
- _____. (2540). ข้อความคิดและหลักการพื้นฐานทางกฎหมายมหาชน. *รวบรวมบทความบางเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายปกครองและกฎหมายรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- วิชญ์ เชื้อพันธ์. (2559). สรุปสาระสำคัญของพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558. *วารสารอาหารและยา*, 23(2).
- วุฒิชัย จิตตานุ. (2547). กลไกทางกฎหมายของศาลรัฐธรรมนูญ ระบบรวมศูนย์ (Centralized System) หรือรูปแบบยุโรป (European Model) ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก. *วารสารศาลรัฐธรรมนูญ*, 6(17).
- สัจจวัฒน์ เรื่องกาญจน์กุล. (2565). แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมไทยสมัยโบราณ. *วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น*, 6(1).
- สิงห์ สัมมาชีพ. (2554). ทำอย่างไรให้กฎหมายประกาศใช้ได้อย่างแท้จริง (ตอนจบ). *วารสารศาลรัฐธรรมนูญ*, 13(38).
- อัคราทร จุฬารัตน์. (2553). หลักการตีความกฎหมายตามครรลองของหลักนิติรัฐและนิติธรรม. *จตุรนิติ*, 7(4).
- อรรถพล ใหญ่สว่าง. (2557). หลักนิติธรรม. *จตุรนิติ*, 11(1).
- อภิวัฒน์ สุดสาว. (2564). ลำดับศักดิ์ทางกฎหมาย ระหว่าง “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ” กับ “พระราชบัญญัติ” ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. *จตุรนิติ*, 18(1).

เอกสารอื่นๆ

- คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. “คำถาม – คำตอบ” *เกี่ยวกับการปฏิบัติตามและบังคับใช้ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- คณาธิป ไกยชน. (2563). *พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562*. เอกสารประกอบการบรรยาย รายการร้อยเรื่องเมืองไทย. สถาบันวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 1596/2563 เรื่อง การออกกฎหมายได้บังคับมาตรา 22 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์ การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผล

สัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 (กรณีพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518)

แนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย. เล่มที่ 136 ตอนที่ 132 ก ราชกิจจานุเบกษา วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562.

บันทึกการประชุม คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ครั้งที่ 13/2562 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562

มติคณะรัฐมนตรี ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2563

มติคณะรัฐมนตรี ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2564

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2557). *คำสอนว่าด้วยรัฐและหลักกฎหมายมหาชน*. โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2547). *หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง*” *คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายปกครอง*. กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

สำนักกฎหมาย สำนักเลขาธิการวุฒิสภา. (2561). *รายงานสรุปผลการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด ที่ผ่านการพิจารณา จากสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2560 ตามตัวชี้วัดที่ 1.1.3.1 ระดับความสำเร็จของการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2562). *โครงการจ้างที่ปรึกษาจัดทำร่างกฎหมายลำดับรอง (เฉพาะมาตราเร่งด่วน) : รายงานฉบับสุดท้ายร่างกฎหมายลำดับรองและแบบของประกาศ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ.

อรพินท์ สพอโชคชัย. (2541). *สังคมเสถียรภาพและกลไกของประชาธิปไตย (Good Governance)*. รายงานที่ตีอาร์ไอ ฉบับที่ 20. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

เอกสารต่างประเทศ

หนังสือ

Alant Hunt. (1978). *The Sociological Movement in Law*. London: Macmillan Press.

David Foulkes. (1982). *Administrative Law* (5th ed.). London: Butterworths.

Eleanor Bontecou. (1935) “Delegation of Powers”. *Encyclopaedia of the Social Science*.

Seligman: The Macmillan Company.

Elizabeth Martin. (1997). *Oxford Dictionary of Law*. (4th ed.). Oxford University.

Jean Rivero and Jean Waline. (2004). *Droit Administrative* (20th ed.). Paris: Dalloz.

John Bell. (1992). *French Constitution Law*. Oxford: Charendon Press.

Kenneth Culp Davis. (1977). *Administrative Law; Case-Text-Problems* (6th ed.). St. Paul Minn: West Publishing Co.

Owen Hood Phillips, Paul Jackson, Patricia Leopold (2001). *Constitutional and Administrative Law* (8th ed.). London: Sweet & Maxwell.

Vincent Cyril Richard Arthur Charles Crabbe. (1993). *Legislative Drafting Volum 1*. London: Routledge-Cavendish.

วารสาร บทความ

Robert Christopher Sarvis. (2006). Legislative Delegation and Two Conceptions of the Legislative Power. *The University of New Hampshire Law Review*, 2(4).

Roscoe Pound. (1912). "The Scope and Purpose of Sociological Jurisprudence". *Harvard Law Review*. 25(6).

ฐานข้อมูลออนไลน์

กฤตติกา ชูวนะเดมิย์. (2563). *ระบบการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายของประเทศฝรั่งเศส*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.krisdika.go.th.

คณะกรรมการศึกษาและยกร่างหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562). *ความเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.krisdika.go.th

จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2556). *สังคมนิยม*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.legacy.orst.go.th

ธรรมนิติย์ สุมนันตกุล. (2547). *การเขียนบทเฉพาะกาล*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.krisdika.go.th.

ธรรมนิติย์ สุมนันตกุล. (2547). *การจัดทำกฎหมายลำดับรองของฝ่ายปกครอง*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.lawreform.go.th.

บรรเจิด สิงคะเนติ. (2545). *การควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.pub-law.net.

- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2553). *หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.pub-law.net.
- ศุภวัฒน์ สิงห์สุวรรณ. (2566). *หลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับ “กฎ” ของฝ่ายปกครอง : บทบัญญัติที่เพิ่มเข้ามาใหม่ ในกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.krisdika.go.th.
- ศุภกิจ สัมฤทธิ์พ่อง. (2563). *กฎหมายลำดับรองที่มีลำดับศักดิ์ตั้งแต่กฎกระทรวงลงมา : พิจารณาในแง่อำนาจในการตรา และเงื่อนไขการมีผลใช้บังคับ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.krisdika.go.th.
- _____. (2563). *กฎหมายลำดับรองที่ออกตามพระราชบัญญัติซึ่งเป็นเรื่องทางเทคนิคโดยแท้ หรือเป็นเรื่องที่ไม่มีผลกระทบต่อบุคคลภายนอก : มุมมองด้านนิตินโยบาย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.krisdika.go.th.
- _____. (2563). *กฎหมายลำดับรองออกเกินแม่บท : ข้อพิจารณาด้านอำนาจตามกฎหมายแม่บทและแนวทางการร่างกฎหมาย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.krisdika.go.th.
- อรวรรณ เกษร. (2560). *กระบวนการการกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 : การเสนอร่างกฎหมาย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.parliament.go.th.